

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. P.
przeciwko B. spółce akcyjnej w G.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 sierpnia 2020 r., sygn. akt I AGa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.700,- (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód M. P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 sierpnia 2020 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 14 lutego 2018 r., oddalającego powództwo przeciw B. S.A. z siedzibą w G. o zapłatę kwoty 111 725,32 zł.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi, wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, niepubl.).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 - niepubl), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, niepubl.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 - niepubl.).

W sprawie niniejszej strona skarżąca sformułowała sześć pytań: o definicję konsumenta na gruncie art. 22¹ k.c., o to, czy ochrona prawna przedsiębiorcy

wyklucza zastosowanie wobec niego art. 385¹ k.c., o to, czy sąd dokonując oceny okoliczności sprawy powinien brać pod uwagę możliwości negocjacyjne przedsiębiorców, o to, czy w przypadku uznania, że powód jest przedsiębiorcą sąd powinien z urzędu badać, czy nie doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego, o to, czy obowiązki informacyjne banku istnieją niezależnie od statusu klienta jako przedsiębiorcy, oraz o to, czy błąd co do treści czynności prawnej obejmuje także sferę motywacyjną.

Jako potrzebę dokonania wykładni przepisu prawa skarżący wskazał okoliczność, że w orzecznictwie polskim i europejskim nie wyjaśniono dotąd, jaki stopień bezpośredniości związku działalności gospodarczej prowadzonej przez osobę fizyczną z dokonywaną czynnością prawną jest wymagany w świetle art. 384 k.c.

Powyższy sposób uzasadnienia pierwszych dwóch przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania. W przypadku zagadnień prawnych powód ograniczył się do sformułowania samych pytań bez ich uzasadnienia, które opisywałyby, na jakich poglądach przyjmowanych w orzecznictwie i piśmiennictwie został oparty problem oraz w jaki sposób jego rozwiązanie mogłoby wpłynąć na wynik sprawy. Podobnie wyjaśnienie potrzeby dokonania wykładni art. 384 k.c. jest lakoniczne, choć powód powołuje pojedyncze orzeczenia Sądu Najwyższego, jednak niepowiązane ściśle z istotą przedstawionego problemu. Przede wszystkim jednak należy zauważyć, że - inaczej niż podnosi skarżący - problem rozgraniczania czynności prawnych dokonywanych przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą w charakterze konsumenta od dokonywanych w charakterze przedsiębiorcy jest rozstrzygnięty i na gruncie polskiego prawa krajowego i europejskiego. Podstawowym kryterium jest związek dokonywanej czynności z profilem samej prowadzonej działalności gospodarczej. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika natomiast, że działalność prowadzona przez powoda polegała na zarządzaniu nieruchomościami i wynajmowaniu ich. Z kolei sporny kredyt miał być przeznaczony na zakup nieruchomości, w której znajdują się lokale przeznaczone na wynajem, które miały przynosić (i rzeczywiście – jak wynika z ustaleń stanu faktycznego sprawy – przynoszą) skarżącemu dochód. W świetle takich ustaleń istnienie związku pomiędzy profilem działalności skarżącego a czynnością prawną

kwestionowaną w niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, zaś odpowiedzenie na pytania postawione przez powoda miałyby charakter hipotetyczny, niezwiązany z okolicznościami tej sprawy. Na marginesie trzeba przypomnieć, że na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. ustalenia stanu faktycznego poczynione przez sądy powszechne rozpoznające sprawę nie mogą stanowić przedmiotu zarzutów skargi kasacyjnej.

Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - niepubl.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, niepubl.).

Skarżący uzasadnia przesłankę oczywistej zasadności w ten sposób, że doszło do wydania - jego zdaniem - niesprawiedliwego orzeczenia, w sposób - rażący naruszającego interesy strony powodowej przede wszystkim ze względu na to, że sąd II instancji nie dostrzegł powagi i złożoności problemu oceny statusu konsumenta oraz obowiązków informacyjnych banku. Taki sposób uzasadnienia tej przesłanki jest niewystarczający jako zbyt ogólny i nieodnoszący się do żadnego skonkretyzowanego przepisu prawa. Tej części wyводу brakuje również wyjaśnienia, w jaki sposób dostrzeżone przez powoda naruszenie prawa mogło doprowadzić do wydania oczywiście niewłaściwego wyroku. Na marginesie należy zauważyć, że niewłaściwe jest powołanie tego samego toku argumentacyjnego jako uzasadnienie zagadnienia prawnego bądź potrzeby wykładni przepisu prawa oraz

uzasadnienie oczywistej zasadności. Ten sam problem nie może bowiem być jednocześnie tak złożony, że wymaga to interwencji Sądu Najwyższego i tak oczywisty, że z jego rozpoznaniem poradzi sobie sprawnie przeciętny prawnik (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, niepubl.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.